

ЖЫЛЖЫМАЛЫ ҒИМАРАТ ТҮРЛЕРІ

Уалиева Дана Ерланқызы

Dana-2607@mail.ru

Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ Сәулет-құрылыс факультетінің студенті,

Нұр-Сұлтан, Қазақстан

Ғылыми жетекшісі – Бегімбай К.М.

Жылжымалы ғимарат ұялы құрылыс немесе құрылымы - бұл ғимарат немесе бір құрылымы толық зауыттық жабдықтау, жобалау, оның қамтамасыз мүмкіндігін өз көшіру. Еуропадан мобильді үйлер барған сайын танымал бола бастайды. Олар көбінесе тұрақты немесе уақытша тұрғын үй, шағын жатақхана және тіпті кеңсе ретінде қолданылатын жылжымалы және түрлендірілетін құрылымдар. Еуропадан жылжымалы үйлер дәстүрлі үйлерден, ең алдымен, оларды бір жерден екінші жерге қиындықсыз тасымалдауға болатындығымен ерекшеленеді. Жылжымалы үйдің классикалық анықтамасы келесі критерий болып табылады:

1. Жылжымалы үйді жаңа қондырғы орнына тасымалдау мүмкіндігі және оны қайтадан үй салу шығындарымен салыстырмалы шығындарсыз;
2. Сіз оны кейіннен жаңа орынға жылжыту мүмкіндігін ескеруіңіз керек;
3. Оны жаңа жерге орнату үшін күрделі іргетас салу қажет емес;
4. Жылжымалы үй жылжымайтын мүлік объектісі болып табылмайды, сондықтан оған көптеген рұқсаттарды беру қажет емес.

Мобильді үй өте үлкен болуы мүмкін. Ақыр соңында, оны бөліктерге бөліп, арнайы конвейерлерде тасымалдауға болады, ал оларды бөлшектерден қондыру керек. Сондықтан, ол тіпті екі қабатты және ерікті формада болуы мүмкін. Модульдік үйлер тек демалыс үйлері ғана емес, олардың кейбіреулері оларда жыл бойына өмір сүруге мүмкіндік береді. Мұндай үйлерде оқшаулау қабаты қалың, екі қабатты терезелер бар. Сонымен қатар, модульдік үйлерде электр радиаторлары орнатылған. Осылайша жабдықталған коттеждерде жыл бойына сәтті өмір сүруге болады.

Жоғарыда айтылғандай, жылжымалы және модульдік коттеждердің интерьері көбінесе ағашпен аяқталады. Үй-жайларды бөлу, әрине, үйдің көлеміне байланысты, бірақ, әдетте, оның интерьері ас үй, жатын бөлмесі және жуынатын бөлмесі бар қонақ бөлмеге бөлінеді. Үлкен үйлерде 2 жатын бөлмесі болуы мүмкін, бұл балалы отбасы үшін өте жақсы нұсқа. Бұл бөлмелердің соңғы мөлшері және олардың саны бүкіл коттеждің көлеміне тікелей байланысты. [1]

1 сурет. «Караван», Нидерланды 1999

Жылжымалы үйлердің пайда болу тарихы

Алғашқы жылжымалы үйді 1946 жылы Ұлыбританияда Уиллерби шығарған. Содан бері Ұлыбританияда жылжымалы үйлер өте танымал болды: отбасылар оларды көшеде демалуға пайдаланады, табысы төмен адамдар Еуропадан келген жылжымалы үйлерді қонақ үй ретінде пайдаланады. Әдетте, мұндай үйлердің ауданы 25-тен 50 шаршы метрге дейін өзгереді, оларда жатын бөлмелері, қонақ бөлмесі, жабдықталған ас үй, ваннасы бар дәретхана бар. Латвияда дәстүрлі емес үйлердің танымалдығы соншалық, латыштар жылжымалы үйлерді Еуропадан сатып алмайды, олар өздерінің өндірістерін құрды. Еуропадан келген мобильді үйлер көлемі, мақсаты және бағасымен ерекшеленеді. Шағын үйлерге ерекше назар аудару керек. Адамның қаржылық мүмкіндіктеріне байланысты шағын үйлер тұрақты және жалғыз тұрғын үйге, демалуға және қонақтар үйіне арналған болуы мүмкін. Сонымен қатар, шағын үйлер - бұл жасөспірімдер мен студенттерді орналастырудың тамаша нұсқасы.

2 сурет. Жилой прицеп Airstream 1984

12 ғасырда Англия мен Шотландияда салынған шағын ағаш үйлерді модульдік ғимараттардың прототипі деп санауға болады. Олар бөлек элементтер түрінде жасалды және өздігінен сайтта жиналды. Егер аумақ өмір сүруге жарамсыз болса, үйлер бұзылып, қолайлы аймаққа көшірілді. Алайда құрама ғимараттардың шыққан елі АҚШ болып саналады. [2]

3 сурет. Трейлеры 1918

Жолдар салынғаннан кейін үлкен жүктерді алыс қашықтыққа тасымалдау мүмкін болды, сондықтан 1906 жылдан бастап көптеген компаниялар құрылымдар жасай бастады. Металл өңдеу өнеркәсібінің дамуы ағаштан жүк көтеретін элементтерді біртіндеп металдармен алмастыруға мүмкіндік берді. Модульдік құрылымдар қарапайым адам үшін ерекше болғандықтан, алғашқы ғимараттар бөлшек сауда орындары мен қоймалар үшін құрылды. Құрастырмалы тұрғын үйлер мен кеңселер кейінірек кең тарады. Техникалық қиындықтар мен технологиялардың қол жетімділігінен кейін ғана жылжымалы ғимараттарды жасау кезінде әлеуетті тұтынушылардың көптеген өтініштерін ескеру мүмкін болды. Модульдік ғимараттарға деген сұраныстың артуы екінші дүниежүзілік соғыстан кейін 40-шы жылдардың аяғында - өткен ғасырдың 50-ші жылдарының басында, жылжымалы ғимараттар үшін қолданылатын технологиялардың дамуына ықпал ететін жағдайлар туындаған кезде пайда болды. Әскери оқиғалар, сондай-ақ жылжымайтын мүлік нарығындағы тұрақсыздық адамдарға психологиялық тосқауылды жеңуге мүмкіндік берді және құрама құрылымдарға басым сенімсіздікті сейілтті. Алғашқы жылжымалы үйлер автокөлікке бекітілген шағын стендті білдіретін тіркемелер болды. Карточкадағыдай, стендте екі орындық болды, олардың біреуінің қозғалмалы арқасы болды, қажет болса кереуетке айналды. Басқа орындықтың астында қол жуғыш пен дәретхана болды. Ештеңе артық емес, бірақ бұл автомобиль үйін еске түсірді. Олардың өнімдері үнемі сұранысқа ие екенін көріп, бірнеше компания бірден мобильді үйлер шығарумен айналыса бастады. Уақыт өте келе бұл тіркемелер үлкен сенімділік пен талғампаздыққа ие болды. Олардың дизайны автомобильдердікінен кем болған жоқ. Өндірушілер клиенттердің тілектерін ескере отырып, сәнді жаңалықтарды мұқият қадағалады. Бүгінде жылжымалы үйлердің дизайны уақыт талабына сай келеді. Айтпақшы, 1919 жылы жылжымалы саяхат әуесқойларына арналған алғашқы клубтардың бірі пайда болды. 1930 жылға қарай оның саны 150 000 адамнан асқан. [3]

4 сурет. Прицеп. Жақсартылған дизайнымен және тіркемелердің ішкі жайлылығымен

Алғашқы жылжымалы немесе жылжымалы үйлер өткен ғасырдың ортасында Ұлыбританияда пайда болды. Құрылыстың алғашқы мақсаты - адамдардың демалыста өздеріне ұнайтын аймаққа оңай тасымалданатын және орнатылатын үйлерге ие болуды қалауы. Алғашқы жылжымалы үйлердің иелері, әдетте, сол кезде ағылшын қоғамында қалыптасқан орта таптың өкілдері болды. Кейінірек эволюциялық жолмен керуен саябақтары қалыптаса бастады, олар жылжымалы үйлердің иелері немесе жылжымалы үйді белгілі бір уақытқа жалдағысы келетін адамдар жазғы демалысын достарымен және туыстарымен өткізетін орын болды. Қыста мұндай жылжымалы үй лагерлері сақталды, көктемде олар қайтадан қонақтарын немесе жылжымалы үйлердің жаңа иелерін қарсы алды. Уақыт өте келе шағын, содан кейін үлкен компаниялар - мобильді үйлер өндірушілері құрыла бастады.

Бүгінгі таңда Ұлыбританияда ғана емес, кейбір еуропалық елдерде статикалық керуен шығаратын кәсіпорындардың саны өте көп. Біршама уақыт бұрын Украинада ағылшын түсінігі үшін дәстүрлі мобильді үйлердің өндірісі басталғаны таңқаларлық жағдай. Қазіргі уақытта мобильді ағылшын үйлерінің өндірушісі - Caravan Lux компаниясы - Украинаның мобильді үйлері.

Автокөлік автомобильдерінің артықшылықтары мен кемшіліктері

Артықшылықтары:

1. Саяхатшылар қонақүйлерден айтарлықтай үнемдей алады
2. Демалушылар туристік фирмаларға тәуелді емес.
3. Демалушылар үшін кесте, сапардың барысы маңызды емес, өйткені бәрі оларға байланысты

4. Тұрғын үйлерде сіз тыныш демалуға, душ қабылдауға және демалуға болады
Жылжымалы үйлердің барлық кемшіліктері мен артықшылықтары

Сонымен, жеке ұялы үй туралы армандайтын әрбір адам мұндай сатып алудың жағымсыз ерекшеліктерімен міндетті түрде танысуы керек:

1. Мұндай машинаның бағасы айтарлықтай жоғары және қарапайым жолаушылар вагондарынан ерекшеленеді. Дәл осы параметрге байланысты автокөлік үйін кез-келген адам ала алмайды.
2. Толық тиелген тіркеме отынның көп мөлшерін тұтынады, демек иесінің жанармай шығындары тұрақты болады.
3. Әлемде лагерьлердің саны жеткіліксіз көптеген елдер бар, мысалы, Ресей және көрші елдер. [4]

Автомобиль үйінің классификациясы

5 сурет. Біріктірілген RV Eura 2006

Көліктің ең жайлы және жайлы түрі - А класы. Жүргізушінің кабинасы тұрғын үй блогына қосылған, сондықтан жедел қажеттілік туындаған жағдайда жолаушылар мен жүргізушілер орындықтарын тұрғын үй блогына қарай бұруға болады.

6 сурет. Marchi Mobile

Автокөлік үйі ыңғайлылығымен және кеңдігімен ерекшеленеді. Тірі блокта альфа немесе екі адамға арналған ұйықтайтын орын бар. Әдетте айлақ жүргізуші кабинасының үстінде орналасады. Кампир фургоны 6-дан 8 адамға дейін жайлы жүре алады. Дөңгелектердегі сарайда қараңғыда жарқырайтын арнайы жабыны бар. Сыртқы көрінісі фургонға ұқсайтынына қарамастан, оның капотының астында 500 ат күші бар. Ол автоматты беріліс қорабына ие және оның жылдамдығы сағатына 150 км-ге жетеді, ал бензинді минималды тұтынуды қолданады. Бұл сәнді мобильді үйде навигация жүйесі және спутниктік теледидар бар. [5]

Пайдаланған әдебиет

1. https://go.mail.ru/redirect?type=sr&redirect=eJzLKkpsNLXly8v18vNLCooykxOLcgv0ysq1c_NT0ktytMvLkksqUw0NtQryChgYDA0MzQ3szQ0NrJkkDuqEB832VnTvF5gtnGE-R0A1TAYzw&src=3c2a060&via_page=1&user_type=7&oid=1aac5007bfc7c6fe
2. https://go.mail.ru/redirect?type=sr&redirect=eJwVy7ENwjAQQNEMgFiD6mIFpKAwAnUk6jNY8RHbF9lnS6FiBCZgAXo2omALQvdf8a3IdFBKG4cD1jGrEQudD5AExZBinZNEpiSFQc-CakmOdEUofAs0Bi4m_OlZkwuzhQt7LkBAFqZoyOd0tmb5sbbiXVU1bbNvu2a37arXfbN6f-MxP-r16dM_fyB3NUs&src=5f34474&via_page=1&user_type=7&oid=1aac5007bfc7c6fe
3. Мой дом на колёсах (сборник) Автор:Наталья Дурова
4. https://go.mail.ru/redirect?type=sr&redirect=eJzLKkpkLbS189OLCpJLM7JL9MrKtVXdTFQdTINky5g0kDVxVDVAiJiiiRuARHRBUsgjlOYNIVTBpBNepMM0GScnZGNhzCcUSSdwIZaGmIZCzEBaYMDIZmhubmlhYmloYMoZNuy3t6u-_y2KRV-IJj7h4AYIEwnA&src=5753178&via_page=1&user_type=7&oid=1b14f6a770878417
5. «Автомобиль в движении.» М.Машгиз, 1957